

ชื่อโครงการ : โครงการวิจัยเชิงบูรณาการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของเครือข่ายชุมชน
พอเพียง: กรณีศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

Title : Research Integration Project on Sufficiency Economy into Action of Sufficiency
Community Network : A Case Study of Lower Northern Area of Thailand.

ได้รับทุนอุดหนุนจากวิจัย ประจำปี 2552 จำนวนเงิน 604,000 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่ 17 ตุลาคม 2552 ถึง 17 กันยายน 2552

ดร.พีรธร บุญยรัตพันธุ์¹ สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร, โทรศัพท์
055-961-621,รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
โทรศัพท์ 055-962-183 ,นายวัชรพล สุกจักรวัฒนา³ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
โทรศัพท์ 055-962-175, บุญส่ง กวยเงิน⁴,สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน มหาวิทยาลัย
นเรศวร, โทรศัพท์ 055-961-653 , นางสาวดวงพร ลิ้มธรรมรงค์⁵,สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้
ชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร, โทรศัพท์ 055-961-653 ,สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

243175

โครงการวิจัยเชิงบูรณาการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของเครือข่ายชุมชน
พอเพียง: กรณีศึกษาภาคเหนือตอนล่าง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์
โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ที่ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Study) และ
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)การวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยมี
วัตถุประสงค์คือ1) เพื่อสร้างตัวชี้วัดชุมชนพอเพียง รวมทั้งสำรวจบริบทชุมชนพอเพียงและการนำ
เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชุมชนพอเพียง: กรณีศึกษาภาคเหนือตอนล่าง 2) เพื่อศึกษา
กระบวนการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียง:
กรณีศึกษาภาคเหนือตอนล่าง และ3) เพื่อศึกษาการบูรณาการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและ
ผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียง โดยใช้ชุมชนปฏิบัติการเรียนรู้: กรณีศึกษาภาคเหนือตอนล่าง
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ชุมชนพอเพียงตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด ได้แก่ อุดรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ดาก สุโขทัย
กำแพงเพชร พิชญ โลก พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) นำตัวชี้วัดที่
สร้างขึ้นไปทดสอบในพื้นที่เพื่อหาความถูกต้องที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และดำเนินการสำรวจ
บริบทของชุมชนพอเพียง 2) ลงพื้นที่ภาคสนามศึกษากระบวนการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงไป

ปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียงโดยจัดสัมมนาในกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและ3) ลงพื้นที่ภาคสนามศึกษาการบูรณาการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียง โดยใช้ชุมชนปฏิบัติการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาสรุปเชิงบรรยายเชื่อมโยงข้อมูลที่เน้นการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ด้านความรู้ มี 12 ตัวชี้วัด ด้านคุณธรรม มี 13 ตัวชี้วัด ด้านความพอเพียง มี 12 ตัวชี้วัด ด้านความพอประมาณ มิติด้านเศรษฐกิจ มี 9 ตัวชี้วัด มิติด้านสังคม มี 4 ตัวชี้วัด ด้านมีเหตุผล มิติด้านสังคม มี 12 ตัวชี้วัด ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี มิติด้านเศรษฐกิจ มี 7 ตัวชี้วัด มิติด้านสังคม มี 9 ตัวชี้วัด และ การนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติชุมชนพอเพียงและแนวทางการนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติชุมชนพอเพียงการปฏิบัติโดยรวมไม่แตกต่างกันมากนัก อาทิ เช่น หลักการ วิธิตัด แนวปฏิบัติ เพราะชุมชนส่วนใหญ่ยึดแนวทางการนำไปปฏิบัติในชุมชนที่คล้ายคลึงกันคือ การแปลงนโยบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในชุมชนที่เน้นการลงมือปฏิบัติในชุมชนที่อาศัยการพึ่งพากันเองในชุมชนเป็นหลัก 2) กระบวนการการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียงนั้นทั้ง 2 มิติ คือ มิติทางสังคม และมิติเศรษฐกิจ ได้มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกชุมชน โดยการสื่อสารผ่านเวทีประชาคม เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่ปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ยึดความพอเพียง โดยการสร้างแรงจูงใจให้กับคนในชุมชน ได้ปฏิบัติตามหลักความพอเพียง โดยดำเนินโครงการต่างๆ ที่ปฏิบัติหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนประสบความสำเร็จจนได้รับการยอมรับเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งองค์ความรู้ต่างๆของชุมชน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแล้ว ได้มีการนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และ3) การบูรณาการ การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียง โดยใช้ชุมชนปฏิบัติการเรียนรู้ ปรากฏว่า ทั้ง 2 มิติ คือ มิติทางสังคม และมิติเศรษฐกิจ มีรูปแบบการบูรณาการการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและผลปฏิบัติของเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะนำเอาหลักการ วิธีการหรือกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินโครงการของแต่ละชุมชนได้นำมาปรับประยุกต์ใช้โดยมีแนวคิดที่เริ่มต้นจากความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี การใช้ความรู้ และคุณธรรมในการบริหารจัดการ โครงการที่จะนำไปสู่การนำองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำกลับไปใช้ในชุมชน

Abstract

243175

Research Integration Project the Sufficiency Economy into Action of Sufficiency Community Network Case Study Lower Northern Area of Thailand, used behavioral science and social science research methodology of various types, namely, documentary study, quantitative research, and qualitative research. The objectives of the study were: 1) to develop indicators for measuring sufficiency economy communities and surveying the contexts of such communities and of the implementation of sufficiency economy in them through a case study in the Lower Northern Region; 2) to study the sufficiency economy implementation process and the results achieved by community networks through a case study in the Lower Northern Region; and 3) to study the integration of sufficiency economy implementation and the results achieved by community networks which used community of practice through a case study in the Lower Northern Region. The target group and the target area in data collection were communities following the sufficiency economy philosophy in the nine provinces of the Lower Northern Region: Uttaradit, Phetchabun, Tak, Sukhothai, Kamphaeng Phet, Phitsanulok, Phichit, Nakhon Sawan, and Uthai Thani. The data collecting procedure was as follows: 1) the accuracy and practicality of the indicators developed were tested in these communities and the contexts of the communities were surveyed; 2) the processes by which the philosophy was implemented and the results of implementation were studied in the field by organizing group seminars to share ideas and experience; 3) the integration of the implementation of sufficiency economy and the results achieved by community networks which employed community of practice were studied in the field. The data were analyzed by writing a descriptive summary focusing on how the sufficiency economy philosophy was put into practice.

It was found that 1) the indicators developed consisted of 12 in the realm of knowledge; 13 in the realm of morality; 12 in the realm of sufficiency; in the realm of adequacy, there were nine indicators in the economic dimension and two indicators in the social dimension; in the realm of reasoning, there were 12 indicators in the social dimension, in the realm of building good resistance, there were seven indicators in the economy dimension and nine indicators in the social dimension. The implementation of sufficiency economics in sufficiency economy communities and the approaches taken in implementation such as the principles, ways of thinking, operations

did not differ significantly, for the majority of the communities followed similar approaches to implementation, i.e., the sufficiency economy philosophy was adapted to actual practice in the operations of communities whose members were interdependent 2) both the social and the economic dimensions of the sufficiency economy implementation process and the results achieved by community networks created a learning process involving seeking knowledge from sources both within and outside the community, communicating knowledge through public forums in order to disseminate knowledge of putting the sufficiency economy philosophy into practice in such a way that it would be seen as a model leading community members to change the way they lead their lives through adhering to the principles of sufficiency economy, motivating members of the community to follow the principles of sufficiency economy, and carrying out projects based on the sufficiency economy philosophy successfully so that the community is recognized as self-sufficient. The knowledge the community accrued in this process was exchanged with that of other communities and adapted by each as suitable to its context. 3) The findings on the social dimension and economic dimension of the integration of sufficiency economy implementation and the operational results of the community networks through community of practice were similar; communities shared their knowledge and studied the principles, methods, and processes in each community's projects. They adapted this knowledge and applied it to the projects in their own communities based on the concepts of adequacy, reasoning, building good resistance. They used knowledge and morality in managing the projects and then transferred and disseminated the results to other communities.